

GINTARĖLIS

Tema: „Mano šeima”

Amžius
3-6 metai

Temos tikslas:

Plėsti vaikų žodyną, žaidžiant kalbinius žaidimus; Į kalbos ugdymo procesą įtraukti visus šeimos narius; Lavinti vaikų kalbą namuose.

Ugdomi gebėjimai:

Įtvirtinamas taisyklingas garsų tarimas; Turtinamas žodynas daiktavardžiais, būdvardžiais, veiksmažodžiais; Ugdoma rišlioji kalba; Lavinami pasakojimo įgūdžiai.

Veiklos:

KALBINIAI ŽAIDIMAI SU TĖČIU IR MAMA

Šie žodiniai žaidimai neužima daug papildomo laiko, juos galima žaisti pakeliui į darželį, stovint eilėje, pasivaikščiojimo metu.

1. **Vedlys.** Pasivaikščiojimo metu mama užsidengia akis, ir vaikas jai papasakoja, kas juos supa.

2. *Objekto apibūdinimas.* Vaikui pasiūloma apibūdinti daiktą, naudojant kiek galima daugiau skirtingų (nesikartojančių) žodžių. Kai Jūs kartu su vaiku apžiūrite kokį nors daiktą, užduokite jam kuo įvairesnius klausimus: "Kokio jis dydžio? Kokios spalvos? Iš ko padarytas? Kam reikalingas?"

3. *Ieškome detalių.* Galima į vaiko žodyną įtraukti ne tik daiktų pavadinimus, bet ir jų detalių ar dalių pavadinimus. "Štai automobilis, o ką jis turi?" - "Vairą, sėdynes, duris, ratus, motorą..." - "O ką turi medis?" - "Šaknis, šakas, kamieną, lapus..."

4. *Apibūdiname daiktų savybes.* Daiktų savybių įvardijimas. Paklauskite vaiko: "Kas yra aukštas?" - "Namas, medis, žmogus..." - "O kas aukštesnis - medis ar žmogus? Ar gali būti žmogus aukštesnis nei medis? Kada?" Arba: "Kas yra plati?" - "Upė, gatvė, stalas..." - "O kas platesnis - upeliukas ar upė?" Taip vaikai mokosi lyginti, apibendrinti. Žaidimui galima naudoti ir kitus klausimus, kurie padėtų įsisavinti daiktų savybes: kas yra baltas? Pūkuotas? Šaltas? Tvirtas? Slidus? Apvalus?..

5. *Galvojame istoriją.* Mama pradeda pasakoti istoriją, kai ji daro pauzę, vaikas įterpia pagal prasmę tinkantį žodį.

6. *Kas gali būti?* Suaugęs įvardija būdvardį, o mažylis parenka jam - daiktavardį. Pavyzdžiui, "Juodas". Kas yra juodas? Vaikas vardija: žemė, medis, kuprinė, dažai... Po to žaidžiame atvirkščiai. pasakomas daiktas, ir jam parenkami būdvardžiai. "Kamuolys koks?" Apvalus, guminis, raudonas, naujas, didelis...

7. *Tapk rašytoju.* Vaikui pasakomi 5-7 žodžiai ir iš jų reikia sudaryti pasakojimą. Jei vaikui sunku "iš klausos" atsiminti visus žodžius, galima pasiūlyti paveiksliukus. Pradžioje tai gali būti toks rinkinys: slidės, berniukas, besmegenis, šuo, eglutė. Po to užduotis sunkinama: meška, raketa, durys, gėlė, vaivorykštė.

8. *Žaidžiame antonimus, sakome žodžius, priešingus pasakytiems.* Suaugęs sako žodį, vaikas parenka antonimą. "Karštas-šaltas, žiema-vasara, didelis - mažas".

9. *Žaidimas "Pridėk žodį".* Tikslas: parinkti veiksmažodį, kuris reikštų veiksmo pabaigą. Suaugęs įvardija veiksmo pradžią, o vaikas - jo pratęsimą ir pabaigą:
- Lina atsikėlė ir... (nuėjo praustis).

- Tomas apsirengė ir... (išbėgo į lauką).
- Jis sušalo ir... (grįžo namo).
- Jie ėmė žaisti su... (barbe).
- Kiškis išsigando ir... (nubėgo, pasislėpė)
- Mergaitė supyko ir... (išėjo, pravirko).

10. *Ką pamatėi?* Atkreipkite vaiko dėmesį į dangumi plaukiančius debesis. Ką primena šios dangaus avytės? Į ką panašus šis medis (kamienas)? O į ką panaši ši upė?

11. *Kelionių biuras.* Kiekvieną dieną Jūs su vaiku einate įprastu maršrutu – pasivaikščioti, į parduotuvę ar darželį/ mokyklą. O kas, jei pabandytume savo kasdienybę pajvairinti? Įsivaizduokite, kad Jūs vykstate į įsimintiną kelionę. Kartu su mažyliu aptarkite, koku transportu keliausite, ką reikia su savimi pasiimti, kokius pavojus galite sutikti kelyje, kokias įsimintinas vietas pamatysite...

Keliaudami, dalinkitės įspūdžiais.

12. *Visuomet po ranka.* Visiems tėvams pažįstamos situacijos, kai vaikus sunku kuo nors užimti, -pavyzdžiui, ilgas laukimas eilėje arba varginanti kelionė transportu. Viskas, ko reikia tokiomis situacijomis, - kad kelioninėje rankinėje būtų pora flomasterių ar bent jau tušinukas. Ant mažylio pirštų nupieškite veidelius: vienas - šypsenėlė, kitas - liūdnas, trečias - nustebęs. Tegu ant vienos rankos būna du personažai, o ant kitos, pavyzdžiui, trys. Vaikas gali personažams duoti vardus, supažindinti juos vienus su kitais, sudainuoti dainą ar suvaidinti kokį mini spektakliuką.

13. *Loginė grandinė.* Iš atsitiktinai sumestų kortelių, reikia sudaryti pasakojimą. Po to užduotis sunkinama. Kortelės užverčiamos, ir vaikas turi prisiminti pasakojimo seką ir papasakoti, kas vyko, ta tvarka, kokia kortelės gulėjo. Kortelių, naudojamų žaidime, kiekis priklauso nuo vaiko amžiaus, kuo vyresnis – tuo kortelių daugiau. Nežiūrint, kad žaidimas atrodo sunkus, vaikams šis žaidimas dažnai patinka. Jie ima rungtyniauti, kas daugiau kortelių atsimins.

14. *Gyvenimiška istorija.* Vaikai su malonumu klauso pasakojimų apie tai, kas vyko, kai jie buvo visiškai maži arba kai jų apskritai dar nebuvo. Šias istorijas galima pasakoti vakare prieš miegą, o galima virtuvėje, kai Jūsų rankos užimtos, o mintys laisvos. Apie

ką pasakoti? Pavyzdžiui, kaip vaikas spardėsi pas Jus pilve, kai jis dar nebuvo gimęs. Arba kaip Jūs mokėtės važinėti dviračiu. Arba kaip tėtis pirmą kartą skrido lėktuvu... Kai kurias istorijas, patikėkite, Jums tikrai teks pasakoti ne kartą ir net ne du. Paprašykite ir kitų šeimos narių prisijungti prie žaidimo.

15. *Mano reportažas.* Jūs su mažyliu buvote kokioje nors kelionėje tik dviese, be kitų šeimos narių. Pasiūlykite jam padaryti reportažą apie šią kelionę. Kaip iliustracijas galima naudoti fotografijas arba video. Suteikite vaikui galimybę pačiam pasirinkti, apie ką pasakoti, be nukreipiančių klausimų. O Jūs stebėkite tai, ką jis būtent iš kelionės atsiminė, kas jam buvo įdomu, svarbu. Jei ims fantazuoti, nestabdykite. Vaiko kalba lavėja nepriklausomai nuo to, kokie įvykiai - realūs ar išgalvoti - jo pasakojime atkuriami.

16. *Kuo pasibaigė?* Vienas būdų lavinti rišlią kalbą - žiūrėti filmukus. Imkite su mažyliu žiūrėti smagius filmukus, o pačioje įdomiausioje vietoje "atsiminkite" apie neatidėliotiną reikalą, kurį Jūs turite padaryti kaip tik dabar, tačiau paprašykite vaiko Jums vėliau papasakoti, kas filmuke vyko toliau ir kaip jis baigėsi. Nepamirškite padėkoti savo pasakotojui!